

Klimataktion Halmstad:

Halmstads plan för klimatanpassning

Dialogmöte under medverkan av kommunrådet Henrik Oretorp och kommunbiologen Ellinor Waldemarsson, Stadsbiblioteket den 14/10 kl 18.30-20.00

Mötet lockade ca 35 deltagare. Efter en inledning av Henrik och Ellinor vidtog diskussion i grupper med teman *Kusten, Staden, Landsbygden*. Synpunkter från grupperna sammanställdes på lappar som överlämnades till Ellinor. Slutligen framfördes frågor och diskuterades i plenum. Här sammanfattas några av de fakta och synpunkter som framkom.

1. Kartunderlag, topografi

En översiktlig översvämningskartering är gjord som visar effekten av 3,5 (nuvarande gräns) resp. 4,5 m förväntad havsnivåhöjning fram till år 2100. Snarast måste ett mer omfattande kartmaterial tas fram som visar på risker för översvämning i vattendrag i hela kommunen samt risker för ras och skred. För Halmstads innerstad bör tas fram en plan för hur vattnet kan kanaliseras till vissa gator vid kraftiga regn.

2. Förebyggande åtgärder

Arbete är påbörjat med invallning i Getinge av de områden som drabbades vid den senaste stora översvämningen i Suseåns dalgång. Detta arbete förefaller sluka hela budgeten för klimatanpassning de närmaste åren. Innan ytterligare åtgärder kan inledas måste underlag enligt punkt 1 tas fram, vilket bör vara högsta prioritet.

Frågor ställdes om hur stadens lägre delar kan skyddas genom invallning av kusten och Nissan. Måste staden gradvis flyttas högre upp, kanske till sitt ursprungliga läge vid Övraby? (Kostnaden för flyttning av ett hus uppgavs vara ca 10 Mkr). Är det rätt att fortsätta bygga längs kajerna, t ex Tullkammarkajen? Bör man snarast planera för en flyttning av väg E6, vilken hotas att helt ställas under vatten?

Vad gäller stränderna kan man enligt Henrik välja mellan hårda skydd (stenskonung) eller mjuka (flytta sand).

3. Fysisk planering

Gällande översiktplan innehåller ett relativt välskrivet kapitel om klimatanpassning. Frågan är om de principer som där fastställs i tillräcklig grad tillämpas i den faktiska fysiska planeringen. Vid tillämpningen av ÖP i detaljplaneringen görs därtill alltför ofta avsteg från en sund klimatanpassning.

Den klimatanpassningsplan som kommunen avser att utarbeta måste på sikt inarbetas i ÖP. Innan nästa kommunomfattande ÖP kan det göras ett tematiskt tillägg till den nuvarande. Men vi kan inte vänta på att dessa dokument blir fastställda. Arbetet med detaljplaner och bygglov måste redan nu ta hänsyn till klimathotet. Det innebär bl.a. att man måste vara mycket restriktiv med nybyggnation i strandnära lägen – alldeles oavsett strandskyddet! Detta gäller både längs kusten och längs vattendrag och sjöar i inlandet.

4. Vatten och avlopp

Dag- och spillvattensystem kommer att utsättas för stora påfrestningar vid extrem nederbörd och höjd havsnivå. Det är viktigt att fullfölja arbetet med separering av systemen för att

undvika förorenings spridning. Vattenförsörjningen måste tryggas genom att klimatsäkra de viktigaste vattentäkterna och skydda dem för påverkan av förorenat vatten. Högsta prioritet för Halmstads del är vattentäkten i Sennan. Ett särskilt problem är det stora antal gamla deponier som vid höjd grundvattennivå och översvämningar riskerar att släppa ut föroreningar

5. Förvaltningar

För att skydda viktiga samhällsfunktioner bör man inventera översvämningsskänsliga lokaler för elanläggningar, datorer, servrar, register, värdehandlingar, konst etc., och vidta åtgärder för att säkra dessa funktioner. Riskerna är t ex stor för saltskador vid havsvatteninträngning. Efter en översvämning från havet måste alla elkontakter, dosor m m besiktigas. Byggnader som inte klarar att förhindra saltinträning till armeringen måste också kontrolleras. Fjärrvärmen måste kunna fungera.

6. Larmsystem

Vid kraftiga regn uppströms åar som t. ex. Nissan, Fylleån och Suseån, måste finnas förberedda larmkedjor för tidig varning. (I Slättåkra regnade det 189 mm som sedan drabbade Getinge). Fastigheter ligger väldigt nära Nissan i bl.a. Oskarström, Sennan, Åled, fler? Risk för dammbrott och rasering av broar måste särskilt beaktas.

7. Medicinska aspekter

Vid kraftiga värmeböljor drabbas särskilt de äldre. Det måste finnas möjlighet till kylning på äldreboende och sjukhus. Utbyggnad av fjärrkyla till dessa lokaler bör övervägas.

8. Rådgivning

Fastighetsägare har ansvar att förbereda skydd för sin egendom, men kommunen har ett ansvar för rådgivning till fastighetsägare och allmänhet.

9. Jord- och skogsbruk

Här har kommunen ett begränsat ansvar, men de areella näringarna har en viktig roll att spela när det gäller att förebygga skador på samhället av extrema vädersituationer. Utdikningar av sjöar och våtmarker och uträtning av vattendrag under tidigare epoker har sannolikt minskat landskapets buffrande förmåga mot häftiga regn. Monokulturer av gran och kalhyggen har ökat skogens stormkänslighet och minskat dess buffringskapacitet.

Motåtgärder kan innefatta plantering av vegetationsbårder längs vattendrag, grävning av fångdammar som kan buffra vattenflödet, ökad plantering av lövträd m.m. Det bör klargöras var ansvaret ligger för de landskapsförändrande åtgärder som klimathotet föranleder.

10. Klimatbudget

Kommunens nuvarande budget för klimatanpassningsåtgärder är mycket begränsad, och skälet angavs vara att det saknas underlag för vidare åtgärder. Därför är det enligt Klimataktions mening av högsta vikt att arbetet med kartering och åtgärdsplaner forceras. Tilläggsanslag för t ex nödvändiga konsultarvoden kan behövas.

Styrelsen för Klimataktion Halmstad

genom

Bruno Toftgård och Torbjörn Johansson